

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*

The Curriculum Evaluation on Master Degree of Education in
Curriculum and Instrution, Faculty of Bangkokthonburi University

นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์

Nantawat Pattaragorranan

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, ประเทศไทย

Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: drnantawat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท (Context evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) 4) ด้านผลผลิต (Product evaluation) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน นักศึกษา จำนวน 6 คน บัณฑิต จำนวน 29 คน และ ผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน 1 คน รวมกลุ่มประชากร ที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 45 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพแวดล้อมรอบรั้วและชุมชนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร สื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ งบประมาณ และโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนหรือ

*ได้รับบทความ: 15 มกราคม 2568; แก้ไขบทความ: 24 เมษายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 27 เมษายน 2568

ส่งเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร; คณะศึกษาศาสตร์; มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Abstract

This research aimed to evaluate the Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Bangkokthonburi University, in 4 aspects: 1) Context evaluation, 2) Input evaluation, 3) Process evaluation, and 4) Product evaluation. This is a quantitative research, The population consisted of 3 curriculum managers, 6 lecturers, 6 students, 29 graduates, and 1 curriculum director, totaling 45 people. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation.

The research results found that:

1. The results of the context evaluation found that overall, the respondents had opinions on the curriculum's vision, curriculum's vision, curriculum's objectives, and family and community environment at a high level. When considering each group of respondents, it was found that students had the highest opinions, while the curriculum's managers The lecturers, graduate students, and program directors had high opinions.

2. The results of the evaluation of input factors found that overall, the respondents had high opinions about personnel, media, materials/equipment, learning resources,

buildings, budgets, and projects/activities supporting or promoting the program. When considering each group of respondents, the person in charge of the program had the highest opinions, while the lecturers, graduate students, and program directors had high opinions.

3. The results of the evaluation of the process found that overall, the respondents had high opinions about the program administration, organizing learning experiences, and organizing student-centered teaching and learning, and the measurement and evaluation process. When considering each group of respondents, the person in charge of the program had the highest opinions, while the lecturers, graduate students, and program directors had high opinions.

4. The results of the evaluation of outputs found that overall, the respondents had high opinions about the characteristics of learners according to the goals and targets of student development. When considering each group of respondents, the person in charge of the program had the highest opinions, while the lecturers, graduate students, and program directors had high opinions.

Keywords: Program Evaluation; Faculty of Education; Bangkokthonburi University

1. บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์ และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เทคโนโลยีสมัยใหม่ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตรที่รอบคอบและครอบคลุมหลายประเด็น โดยเฉพาะสถาบันการผลิตบุคลากรทางด้านการศึกษาต้องเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและการพัฒนาคนให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือสร้างองค์ความรู้โดยใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอนผสมผสานและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาครู อาจารย์ ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างด้านสังคม ก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุก มีความยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามความก้าวหน้าของวิทยาการด้านวิชาการและ

เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา โดยการผลิตบุคลากรทางการศึกษา ทั้งครูและสถานศึกษา รวมทั้งนักวิชาการด้านการศึกษามีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2563 เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 รวมถึงความเข้าใจถึงผลกระทบทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยต้องปฏิบัติตามอย่างทุ่มเทมุ่งมั่นมีคุณธรรม ตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ที่ว่า “ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้นำทางสังคม มีความรู้ควบคู่คุณธรรม สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ภายใต้ปรัชญาสร้างปัญญา พัฒนาคน ผักฝันคุณธรรม”

อีกทั้งบริบทด้านการศึกษาของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญว่าการศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มีกรอบวิสัยทัศน์ ที่สำคัญ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ โลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับทบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรมจริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง และความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีความสอดคล้องกับบริบทภายในดังกล่าวข้างต้น

การพัฒนาหลักสูตรต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2571) ที่มีจุดเน้น ในเรื่องการเพิ่มความเข้มแข็งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ และการเพิ่มความสามารถในการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับความสามารถ และคุณภาพชีวิตของประชาชน เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับ ท้องถิ่น และชุมชน ดังนั้น การบริหารจัดการด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการสนองตอบต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะสถาบันการผลิตบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าไปมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านหลักสูตรและการสอน หรือสร้างองค์ความรู้โดยการใช้หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยทางด้านหลักสูตรและการสอน ผสมผสานและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาครู อาจารย์ ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการ

ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลกระทบจากสถานการณ์ บริบทภายนอกประเทศ บริบทภายในประเทศ และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จึงส่งผลให้ต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ครอบคลุมสาระและสมรรถนะที่ครูสภา กำหนดและมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามความก้าวหน้าของวิทยาการด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่ จำเป็นในการจัดการศึกษา โดยการผลิตบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ รวมถึงนักการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการ พัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงความเข้าใจถึงผลกระทบทางการ เมือง เศรษฐกิจ สังคม นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยต้องปฏิบัติตนอย่างทุ่มเทมุ่งมั่นมีคุณธรรม มีหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดีผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของ มหาวิทยาลัยที่มุ่ง ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมด้วยคุณธรรม และจิตสำนึกที่ดีงาม ในสาขา ที่ต้องการของประเทศ วิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมในแต่ละวิชาที่ดำเนินการสอน ตามความพร้อม และ ให้บริการวิชาการในด้านที่มีความพร้อมและเชี่ยวชาญแก่สังคม และแนวนโยบายที่ต้องการให้โอกาส บุคคลเข้าถึงบริการการศึกษาในขั้นสูงหรือบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย และส่งเสริมการวิจัยให้กว้าง ขว้างขึ้น การมีหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จึงถือว่าเป็นการผลิต บัณฑิตที่มีคุณภาพ ที่สอดคล้องกับพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564 ตลอดจนเห็นควรส่งเสริมผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรจากหลายฝ่ายให้มีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบและการประเมินหลักสูตร ที่ถูกต้อง เพื่อสามารถตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้กับนักศึกษาและจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของคณะกรรมการ ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 ได้ให้ข้อเสนอแนะ ว่าหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย กรุงเทพธนบุรี ควรระบุข้อมูลสารสนเทศในรายงานประเมินตนเองของปีต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในการนำ ข้อมูลพื้นฐานภายใต้บริบทของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอย่างครบถ้วน ที่ระบุการกำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นในการพัฒนานักศึกษา พัฒนาคณาจารย์ และพัฒนาการบริหารจัดการเป็นค่าทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เสนอข้อมูลสรุปของการจัดทำแผนพัฒนาระยะ 3-5 ปี แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ที่ระบุโครงการ กิจกรรม วิธีการ และกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจนของการดำเนินงานกิจกรรมของโครงการ ต่างๆ มีการนำข้อมูลสรุปพัฒนาการของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี ที่มีข้อเสนอแนะในการ พัฒนาคุณภาพตามองค์ประกอบของการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร องค์ประกอบ

ที่ 1 การกำกับติดตามให้เป็นไปตามมาตรฐาน องค์ประกอบที่ 2 บัณฑิต องค์ประกอบที่ 3 นักศึกษาและบัณฑิต องค์ประกอบที่ 4 อาจารย์ องค์ประกอบที่ 5 หลักสูตร การเรียนการสอน และองค์ประกอบที่ 6 สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้หลักการประเมินหลักสูตร รูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งมีการประเมินองค์ประกอบ 4 ด้านได้แก่ ด้านบริบท (Context evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) และด้านผลผลิต (Product evaluation)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านบริบท (Context evaluation) 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input evaluation) 3) ด้านกระบวนการ (Process evaluation) 4) ด้านผลผลิต (Product evaluation)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

1. ประชากร ได้แก่ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน นักศึกษา จำนวน 6 คน บัณฑิต จำนวน 29 คน และผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน 1 คน รวมกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 45 คน

2. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) แบบสอบถามผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 ชุด 2) แบบสอบถามอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 ชุด 3) แบบสอบถามนักศึกษา จำนวน 6 ชุด 4) แบบสอบถามบัณฑิตจำนวน 29 ชุด 5) แบบสอบถามผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน 1 ชุด มีการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา งานวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษา เพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา 3) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบของการประเมินทั้ง 4 ด้านด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามดังนี้ 1) จำนวนแบบสอบถามส่งถึง ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 ชุด 2) จำนวนแบบสอบถามส่งถึง อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 ชุด 3) จำนวนแบบสอบถามส่งถึง นักศึกษา จำนวน 6 ชุด 4) จำนวนแบบสอบถามส่งถึง บัณฑิตจำนวน 29 ชุด 5) จำนวนแบบสอบถามส่งถึง ผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน 1 ชุด โดยทำ

หนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครในการทำเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเมื่อได้รับการอนุญาตจากผู้อำนวยการหลักสูตรสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการส่งและรับแบบสอบถามสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพแวดล้อมครอบคลุมและชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.35$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$, S.D. = 0.31) ในขณะที่ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตและผู้อำนวยการหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.48$, S.D. = 0.15, $\mu = 4.27$, S.D. = 0.31, $\mu = 4.13$, S.D. = 0.12 และ $\mu = 4.18$, S.D. = 0.43)

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร สื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ งบประมาณ และโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนหรือส่งเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.46$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, S.D. = 0.39) ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$, S.D. = 0.55, $\mu = 4.45$, S.D. = 0.37, $\mu = 4.42$, S.D. = 0.19 และ $\mu = 4.38$, S.D. = 0.58)

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.29$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.56$, S.D. = 0.25, $\mu = 4.44$, S.D. = 0.01, $\mu = 4.10$, S.D. = 0.13, $\mu = 4.28$, S.D. = 0.02 และ $\mu = 4.09$, S.D. = 0.31)

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.25$, S.D. = 0.21) เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.58$, S.D. = 0.39, $\mu = 4.27$, S.D. = 0.50, $\mu = 4.19$, S.D. = 0.36, $\mu = 4.21$, S.D. = 0.38 และ $\mu = 4.00$, S.D. = 0.00)

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สภาพแวดล้อมครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับ มาก อาจเนื่องมาจากวิสัยทัศน์ของหลักสูตร กำหนดจากข้อมูลสารสนเทศของสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี รวมทั้งมาจากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต ผู้อำนวยการหลักสูตรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ มีความสอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน สอดคล้องกับธรรมชาติและลักษณะเฉพาะของหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครบุรี แสดงเป้าหมาย ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองภาพได้ชัดเจน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และมีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ความต้องการของชุมชน และสังคม ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างชัดเจน ทั้งวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดขึ้นสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้จริง สอดคล้องกับชลิดา ลิ่นจี และคณะ (2563, หน้า 156-165) กล่าวว่า วิสัยทัศน์องค์กรที่ดีควรมีลักษณะเป็นเรื่องจริง เชื่อถือได้ มีความชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีความเหมาะสม มีพลังท้าทาย และกระตุ้นให้ทุกคนในองค์กรมีความมุ่งมั่นที่จะทำร่วมกัน อันจะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับเชษฐ ศรีสวัสดิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ (ฉบับ พ.ศ.2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ของสตัฟเฟิลบีม ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาอนาคตภาพของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตร วิสัยทัศน์ และพันธกิจมีความชัดเจน สอดคล้องกับสภาพบริบทของพื้นที่ สภาวะปัจจุบัน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร สื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ งบประมาณ และโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนหรือส่งเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับภาดิน อังศุณิศ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง: การประเมินหลักสูตรรายวิชาหลักสถิติ (02-311-112) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ร้อยละ 100 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีผลงานวิจัยน้อย ด้านจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า มีการเขียนจุดมุ่งหมายใช้ภาษาที่ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ด้านวิธีสอน ผู้สอน ผู้เรียน อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราและสถานที่เรียน

พบว่า วิธีสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบและมีการใช้คอมพิวเตอร์ (package Program) ประกอบการสอน ด้านดำเนินการเรียนการสอน พบว่า มีการดำเนินการสอนโดยเน้นวิธีบรรยาย อภิปราย และสาธิตเพื่อแสดงตัวอย่างในกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล พบว่า มีการทดสอบหลายรูปแบบทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า มีทักษะทางด้านการวิเคราะห์และประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาทั้งบทเรียนและงานวิจัยเป็นอย่างดี

ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 มี สอดคล้องกับสำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, หน้า 36 -37) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร และมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและครบวงจร แล้วนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก เนื่องจากหลักสูตรมีการวางแผน กำหนด ออกแบบ สร้าง และใช้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน เป็นไปตามวิสัยทัศน์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับพันธกิจ มินา และคณะ (2561, หน้า 24-36) ได้ทำการศึกษา เรื่องการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า มิติสิ่งสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ผ่านการประเมินในตัวบ่งชี้การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมในชั้นเรียน แต่ไม่ผ่านการประเมินตัวบ่งชี้ความเหมาะสมของโครงสร้างและหน่วยกิตของหลักสูตร ด้านการจัดชั้นเรียนและตารางสอน ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการงบประมาณ มิติการบริหารจัดการหลักสูตรผ่านการประเมินเกือบทุกรายการยกเว้น ด้านบทบาทของครูและการทำงานโครงการเพื่อการบริการชุมชนไม่ผ่านการประเมิน มิติคุณภาพของบัณฑิตผ่านการประเมินในด้านความรู้ในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในการทำงาน ความสามารถด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านทักษะตัวเลข การใช้ภาษาอังกฤษไม่ผ่านการประเมิน ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร คือ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรปรับปรุงเรื่องการเปิดรายวิชาไม่ให้ซ้ำซ้อน บริหารการจัดตารางเรียนให้เหมาะสม ร่วมกันสร้างกฎกติกาของการเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน ให้งานหน่วยงานภายนอกสถานประกอบการหรือชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งพบว่าผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนอาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต และผู้อำนวยการหลักสูตร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการวิเคราะห์นักศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อนำผลมาออกแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยนี้มีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครเท่านั้นและเป็นการศึกษาในบริบทของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครเท่านั้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้ ได้แก่ 1) ควรมีการประเมินหลักสูตรด้านการนำไปใช้ การประเมินด้านอรรถประโยชน์ 2) ควรทำการประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาอื่นๆ ต่อไป

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPP Model ซึ่งเป็นแนวคิดมาจาก Stufflebeam โดยแบ่งออก 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ดังนั้น ผลจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model จึงมีความเป็นระบบ และให้ข้อมูลได้หลากหลายและเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ประเมินหลักสูตรมีข้อมูล เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนหลักสูตรที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้เกิดมีรูปแบบการประเมินต่างๆ ที่พัฒนามาจากรูปแบบการประเมิน CIPP Model การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จำนวน 3 คน อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 6 คน นักศึกษา จำนวน 6 คน บัณฑิต จำนวน 29 คน และผู้อำนวยการหลักสูตร จำนวน 1 คน รวมกลุ่มประชากร ที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสำรวจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตร วิสัยทัศน์ของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของ

หลักสูตร สภาพแวดล้อมครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลากร สื่อ วัสดุ/อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ อาคาร สถานที่ งบประมาณ และโครงการ/กิจกรรมสนับสนุนหรือส่งเสริมหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการวัด และประเมินผล อยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ชลิดา ลีนจี, สุภาพร บุญเอี่ยม และกนกมณี หอมแก้ว. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์องค์กรและประสิทธิภาพการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทมหาชนจำกัด. *วารสารรัชภาคย์*, 14(37), 156-165.
- เชษฐ ศิริสวัสดิ์. (2564). รายงานการประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์ (ฉบับ พ.ศ. 2559) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ธนภัทร มีนา, สุนทรา โตบัว และวรัทยา ธรรมกิตติภพ. (2561). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2555) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธัญบุรี*, 12(27), 24-36. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/110407/86578>
- ภาคิน อังศุณิศ และสยาม กลางกุลเสน. (2563). *การประเมินหลักสูตรรายวิชาสถิติ (02-311-112) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.